بسم الله الرحمن الرحیم

بشپړ لمونځ

Ketabton.com

ليکوال :- زاهـــــــدالله توحيديار"ابراهيم زی" اندړ

Email:zahidebrhemzai@gmail.com

کال ٥ لمريز : ١٣٩٥/٩/١٥

(c) ketabton.com: The Digital Library

بسم الله الرحمن الرحيم

سریزه

لمونځ د اسلام دوهم رکن دی چې له لارې یې د بنده او معبود ترمنځ اړیکه ټینګیږي او د یوه ریښتیني مسلمان د پیژندنې له نښانو یوه نښه ګڼل کیږي او ډېر ستر حکمتونه لري.

لمونځ په رسول الله صلی الله علیه وسلم او مسلمانانو د نبوت په لسم کال د معراج په شپه د عرش له پاسه د الله تعالی او د هغه د رسول ترمنځ د مخامخ خبرو له لارې فرض شوی .

الله تعالی په ګڼو مبارکو ایتونو کې مسلمانانو ته د لمانځه امر کوي لکه څرنګه چې الله تعالی فرمایي

((وَأَقِيمُوا الصَّلاةَ وَآتُوا الزَّكَاةَ وَارْكَعُوا مَعَ الرَّاكِعِينَ)) سورة البقرة (43)

ژباړه : او لمونځ ترسره کوئ ، زکات ورکوئ او له رکوع کوونکو سره رکوع کوئ.

همدارنګه الله تعالی په نورو ګڼو ایتونو کې هم د لمانځه دکولو په اړه په مسلمانانو امر کوي.

لمونځ په اسلام کې ځانګړی او ارزښتناک ځای لري نوباید په ښه توګه ترسره شي ددې دپاره چې لمونځ په سمه توګه ترسره کړو نوماهم دا یو وړوکی کتاب چې د لمانځه په اړه دی ستاسو درانه چوپړ ته وړاندې کړ او د امکان تر حده پورې مې کوښښ کړی دی چې په روانو او ساده جملوکې مطالب راټول کړم، هیله ده چې د لوستونکو د ګټې وړ وګرځي. څرنګه چې هیڅکله انسان له غلطۍ څخه خالي نه دی نوکه کومه غلطۍ را څخه شوي وي بخښنه راته کوئ.

په پای کې زه زاهدالله ؛ ابراهیم زی؛ (اندړ) چې اوس مهال د غزني په پوهنتون کې خپلې تحصلي زده کړې پرمخ بیایم له الله ج څخه ډېر مننددوی یم چې ماته یې په دې بوختیاوکې د دې مطالبو د راټولولو او لیکولو حوصله راکړه.

لیکوال : ستاسو دخیر دُعاګانوته اړ دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دپاکۍ پیژندنه

داوداسه احکام

الف :هغه کارونه چې اودس پرې ماتيږي هماغه کارونه اودس لازموي : لکه دانسان له دوولاروڅخه دکوم شي وتل؛قې کول؛خوب کول؛اوداسې نور

ب: داودس دفرضیت دلیل

په قرانکريم کې الله تعالی مؤمنانوته خطاب کولوپه ترڅ کې فرماي

يَاأَيُهَاالذِينَ امَنُواالْذُاقُمتُم اِلى الصَلاة فَا غُسِلُواوُجُوهَكُم واَيْدِيكُم اِلى المَرافِقِ وَامْسَحُوابِرءُوُسِكُم واَرجُلَكُم اِلى الكَعبَينِ (المائدة(6)

يعنې : ای مؤمنانوکله چې تاسې دلمانځه له پاره پورته کيږئ نوبايدچې خپل مخونه ، اولاسونه ترڅنګلوپورې ووينځئ ، په سرونوباندې لاسونه راتيروئ ، اوپښې تربيلهيوپورې ووينځئ

داوداسه فرضونه

داوداسه څلورفرضونه دي

(۱) يوځل دټول مخ پريمنځل

(۲) ترڅنګلوپورې ددواړولاسونوپريمنځل

(۳) دسردڅلورمې برخې مسح کول

(۴) تربيلهيوپورې دپښوپريمنځل

داوداسه سنتونه

داوداسه (۱۳) دانې سنتونه دي چې په لاندې ډول دي

(۱) داوداسه لپاره نيت کول

(۲) دبسم الله الرحمن الرحيم ويل

(۳) ترمړوندنوپوري ددواړولاسومينځل

(۴) درې واري خوله مينځل

(۵)مســــــــــواک وهل

(٦) درې وارې پوزې ته اوبواچول

(۷) دږيرې خلالول

(۸) دپښواولاسودګوتوخلالول

(۹) دټول سرمسحه کول

(۱۰) دسرپه اوبوسره ددواړوغوږونومسحه کول

(۱۱) پرترتيب سره اودس کول

(۱۲) اول ښی اوبياچپ لورې وينځل

(۱۳) په يوه غړې پسې سمدستې بل غړی وينځل

(c) ketabton.com: The Digital Library

داوداسه ماتونکې شیان

دلاندې چارو په ترسره کیدوسره اودس ماتیږي

(۱): دتشواوډکومتیازوله لاروڅخه دکوم شي وتل

(۲) له بدن څخه پداسې شکل سره وینې وتل چې له خپل ځای څخه پاک ځای ته حرکت وکړي

(۳) په ډکه خوله کانګي (قی) کول

(۴) په لیاړوکې په داسې شکل سره دوینې راتلل چې دوینې رنګ زیات وي

(۵) بغیرله شهوت څخه دمنیووتل (چې دمرض یادیخنی په سبب وي

(٦) دښځوله سینوڅخه له شیدوپرته نورڅه (اوبه یا وینه) راوتل

(۷) له ښځې څخه داستحاض وینه راتلل

(۸) مذیواوودیووتل

(۹) په کوموشیانوچې غسل لازمیږي اودس پرې حتماً ماتیږي

(۱۰) ژورخوب:یعنې داسې خوب چې انسان په بشپړډول خپل کنترول له لاسه ورکړي لکه په اړخ خوب،ستوني ستاغ اویاپه کوم شي په داسي ډډه وهلو ویدېدل چې که هغه ترې لرې شي نودی به ولویږي.

(۱۱) په بیهوشوکیدوسره

(۱۲) په نیـــــــــــــــشه کیدوسره

(۱۳) دجنازې له لمانځه پرته په هرلمانځه کې په قهقهه خندلوسره

(۱۴) ددووکسانو تناسلي غړې چې دشهوت په حالت کې په داسې توګه یوځای شي چې ترمنځه یې بل شې پرده نوي بې له انزال هـــــــــــــم اودس ماتیږي

(c) ketabton.com: The Digital Library

غـــــــــسل

غسل په لغت کې ټول بدن پريمنځلوته ويل کيږي اوداسلامې شريعت په اصطلاح کې دشريعت دښودل شوي طريقې سره سم دحکمې ناپاکۍ لرې کولواويايوائې دثواب حاصلونې په خاطردټول بدن وينځلوته غسل ويل کيږي

دغسل دفرضيت دليل

الله (ج) فرمايې : وَإِنْ كُنْتُمْ جُنُباً فَاطَّهَّرُوا وَإِنْ كُنْتُمْ مَرْضى أَوْ عَلى سَفَرٍ أَوْ جاءَ أَحَدٌ مِنْكُمْ مِنَ الْغائِطِ أَوْ لامَسْتُمُ النِّساءَ فَلَمْ تَجِدُوا ماءً فَتَيَمَّمُوا صَعِيداً طَيِّباً فَامْسَحُوا بِوُجُوهِكُمْ وَأَيْدِيكُمْ مِنْهُ ما يُرِيدُ اللهُ لِيَجْعَلَ عَلَيْكُمْ مِنْ حَرَجٍ وَلكِنْ يُرِيدُ لِيُطَهِّرَكُمْ وَلِيُتِمَّ نِعْمَتَهُ عَلَيْكُمْ لَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ (المائدة ۶)

يعنې : که دجنابت په حال کې ياست نوپه لمبلوځان پاکړئ ، که ناروغان يامسافرياست ، ياتاسې نه کوم څوک له حاجت پوره کولونه راشي يا تاسې په ښځولاس لګولې وي ، اواوبه ونه مومئ ، نوله پاکې خاورې نه کارواخلئ ، پرمخې لاسونه ووهئ ،په خپلومخونواولاسونوباندې يې راکاږئ،الله (ج) نه غواړي چې ژوند درباندې تنګ کړي، خوهغه غواړي چې تاسې سوتره کړي اوخپل نعمت پرتاسې پوره کړي ، ښايي شکروېستونکي شئ

دغسل احکام

الف : دغسل فرضونه

(۱) دخولې پريمنځل په داسې طريقې سره چې ستونی هم ورسره لوند شي

(۲) په پوزه کې اوبواچول

(۳) ټول بدن ته په داسې طريقې سره اوبه رسول چې دوېښته په اندازه ځای هم پکې وچ پاتې نه شي دوېښتانوبيخونواودنوکانولاندې ځايونوته اوبه رسول هم ضروري دي که دښځې دوېښتانوبيخونوته اوبه رسيدې دکوڅيوسپخولوته ضرورت نشته . اوکه سرېودښځوپه څيرکوڅۍ پرېښې وي دهروېښته لمدول پرې فرض دي

ب: دغسل سنتونه

(۱) نيت کول

(۲) لمړی اودس کول

(۳) دواړه لاسونه ترمړوندونوپورې مينځل

(۴) مسواک وهل

(۵) په ټول بدن درې وارې اوبه تيرول

(c) ketabton.com: The Digital Library

ج: دغسل ډولونه

غسل په درې ډوله وېشل کيږي ، فرض،سنت،مباح

(۱) دلويې بې اودسۍ (جنابت ، حيض ، اونفاس) څخه دپاکۍ په خاطرغسل کول فرض دی

(۱) داجراوثواب په نيت غسل کول سنت دي ، لکه دجمعې دلمانځه لپاره غسل کول، داخترونولپاره غسل کول....

(۳) له بدن څخه دخيروپاکولواوياپه گرمۍ کې دبدن ديخولولپاره غسل کول مباح دي

تيمم

دتيمم پيژندنه

تيمم په لغت کې قصد،ارادې،اوعزم ته ويل کيږي.اوداسلامې فقې په اصطلاح کې له حکمي نجاست څخه دپاکوالي په نيت پاکې خاورې ته قصدکول دي

دحکمي نجاست پيژ ندنه

حکمي نجاست دناپاکۍ هغه حالت ته ويل کيږي چې چټلي يې په سترگونه ښکاري خوشريعت نجس گڼلې لکه بې اودسي ،جنابت اونفاس اوداسي نور...

دتيمم درواوالي دليل

((فَلَم تَجِدُوا مَاءً فَتَيَمَمُوا صَعِيداً طَيِبَاً فَامْسَحُوا بِوُجُوهِكُمْ وَاَيْدِيكُمْ اِنَ اللهَ كَانَ عَفُواً غَفُوراً))النساء۴۳

يعنې : که اوبه ونه مومۍ نوله پاکې خاورې نه کاراخلئ اوله هغې نه خپل مخونه اولاسونه مسح کړئ ، بيشکه الله ((ج)) له نرمۍ نه کاراخيستونکې اوبخښنه کوونکې دی

الف: دتيمم درواوالي صورتونه

(۱) چې داوبوپيداکولوهيله ختمه شي يادیوميل په اندازه لرې وي

(۲) داوبوپه خواکې دښمن ياکوم ضرري حيوان وي

(۳) دکوهی رسۍ يابوکه نه وي

(۴) که ښځه په کورکې وي له کوره په وتلواواوبوپه راوړلوکې دهغې دغزت اوابروپه خطرکې وي

(۵) اوبووي خودڅښلولپاره ايله بس کيږي

(٦) اوبه وي خودصحت لپاره يقيناً ضرررسوي ياورسره مرض زياتيږي

(۷) اوبه وي خودضرورت لپاره په گران قيمت ورکول کيږي ياورسره داخستلو وس اوتوان نه وي

(۸) داوداسه ياغسل په کولوسره دداسې لمانځه دتللوويره وي چې قضاء ونه لري لکه دجنازی لمونځ، داخترونولمونځ دخسوف اوکسوف لمونځ

(۹) دډېرې کمزورۍ له امله اوبه نشي راوړلی يايې له کوهی نشې راايستلې

(۱۰) که څوک په ريل ،جهاز،يابل شي کې سفرکوي اوهغه روان وي نه ودريږی ، اوپه هغو کې اوبه نه پيداکيږي يااودس کول ممکن نه وي

(c) ketabton.com: The Digital Library

(ب) دتیمم فرضونه

(۱) دالله (ج) درضا له پاره له حکمي نجاست څخه دپاکیدونیت کول.

(۲) دواړه لاسونه په خاوره وهل اوپه ټول مخ یې راګرځول

(۳) بیا لاسونه په خاوره وهل دڅنګلوپه شمول یې په دواړه لاسونوراګرځول

(ج) هغه شیان چې تیمم پرې روا یا ناروادی

په خاوره ، اوهغه شیان چې دخاوري له جنس څخه دي ، لکه رانجه، چونه ، ډبره ، خښته ، سره خاوره ، مرمر، فیروزه ، اوداسې نوروباندې تیمم کیږې

کوم شیان چې دځمکې له جنس څخه نه دي ،اویاپه اورکې سوزیږي،ایره کیږي یاویلې کیږي لکه لرګی، اوسپنه ، سره زر، سپین زر،مس، زیړ،شیشه ، قلعی ، جامه ،فلزات ، سکاره ، کاغذ، نیلون ،ایره ، اوپلاستکی شیان تیمم پری نه کیږي . البته په پورتنیوشیانوکه دومره ګرد پروت وي چې په لاس سره معلوم شي یا دوړه وکړې بیاپرې تیمم روادی.

لـــــمونځ

لومړی دلمانځه دفرض کېدوشرطونه

لمونځ پرهغه چا فرض دی چې لاندې شریط ولري

(۱) اسلام : پرکافرباندې نشته

(۲) عقل اوهوش : پرلیوني اوبې هوشه ، دبیهوشۍ په حالت کې نشته

(۳) بلوغ : پرکوچنی هلک اوانجلۍ نشته

(۴) دښځې لپاره له حیض اونفاس څخه پاکوالې

دلمانځه ټول فرضونه (۱۴) دانې دي چې په هغوکې (۷) خارجې دي هغه خارجې یعنې داچې دلمانځه شرطونه دي او(۷) یې دخلې دي یعنې دلمانځه ارکان

الف: دلمانځه دصحت شرطونه

دلمانځه دصحت شرطونه هغه دي چې دصحت لپاره اړین دي که په دغوشرطونوکې یوهم نیمګړې وي لمونځ نه صحیح کیږي

چې په لاندي ډول دي

(۱) له وړې اوغټې بې اودسې څخه پاکوالی

(۲) دبدن پاکوالی

(۳) دجامې پاکوالی

(۴) دهغه ځای پاکوالی په کوم ځای چې لمونځ کیږي

(۵) دعورت پټوالی

(٦) دلمانځه وقت پیژندل

(۷) مخامخ قبلې ته دریدل

(c) ketabton.com: The Digital Library

(ب) د لمانځه ارکان

دلمانځه د ارکانوڅخه هدف هغه فرضونه دي چې په لمانځه داخل دي که له دغوارکانوڅخه په يوه کې هم نقصان رامنځ ته شې لمونځ فاسيديږي

چې دغه ارکان په لاندي ډول دي

(۱) دلمانځه لپاره نيت کول

(۲) تکبيرتحريمه ده

(۳) قيام دريدل

(۴) قرائت ويل: دفرض لمځونوپه لومړنيودووركعتونوکې دنفلواوسنتونوپه ټولورکعتونوکې قرائت ويل فرض دی

(۵) رکوع کول :- څرنگه الله (ج) فرمايلي دي (ياايهالـــــذين امنواارکعواوسجدوا(الحج (۷٦)

يعنې: ای مؤمنانورکوع اوسجده وکړئ

(٦) سجده کول

(۷) اخيرقاعده

دلمانځه واجبات

دلمانځه دواجباتوڅخه مراد هغه مهم کارونه دي چې په لمانځه کې يې اداکول اړين دي که له دغوکارونوڅخه يوپاتې شي نود سهوې سجده لازميږي اوکه قصداًپريښبنودل شي نودلمانځه دفاسيدېدوسبب گرځي

اوددغه لمانځه بيا راگرځول لازميږي چې دغه واجبات په لاندي ډول دي

(۱) دفرض لمونځونوپه دوولومړنيواودنوررولمونځونوپه ټولورکعتونوکې دفاتحې سورت ويل

(۲) دفاتحې دسورت سره دفرض لمونځونوپه ددوولومړنيورکعتونواودنوررولمونځونوپه هررکعت کې دبل سورت يوځای کول

(۳) دبل هرسورت نه مخکې دفاتحې سورت ويل

(۴) دقرائت،رکوع، سجدو،اوارکانوترمنځ ترتيب ساتل

(۵) قومه يعنې له رکوع څخه له راپورته کيدووروسته سم دريدل

(٦) جلسه يعنې ددواړوسجدوترمينځ په ارام سره کيناستل

(۷) دارکانوتعديل يعنې رکوع سجده په پوره اطمنان سره اداءکول

(۸) لومړی قاعده

(۹) په دواړوقاعدوکې يوځل التحيات ويل

(۱۰) دامام لپاره په هغولمونځونوکې قرائت په لوړاوازويل چې په جهرويل کيږي لکه دسهارماښام اوسختن لمونځونه ،اوپه هغولمنځونوکې چې قرئت خفيه ويل کيږي خفيه ويل لکه دمازديگراوماسپښين لمونځونه

(۱۱) دالسلام عليکم ورحمة الله وبرکاته په الفاظوسره لمونځ ختمول

(۱۲) دعاقنوت ويل اوپه وترلمانځه کې دقنوت لپاره تکبيرويل

(۱۳) ددواړواخترونودلمانځه تکبيرونه

(c) ketabton.com: The Digital Library

دسهوي سجده

که دلمانځه له واجباتوڅخه يوپه سهوه سره پاتې شي نود سهوي سجده لازميږي چې په لاندی ډول ده په يوکارکې خطاکيدوته سهوه ويل کيږي ، په لمانځه کې سهوه دامعنالري چې له يوڅاڅخه په لمانځه کې کموالی اوزياتوالی وشي ، ددغې کمي اوزياتي دجبران لپاره ، په اخره قاعده کې له سلام ګرځولووروسته دوه سجدې کول عبارت دسهوې له سجدې څخه دی

دسهوي دسجدې طريقه

(۱) په اخره قاعده کې ترتشهدپوري التحيات ويل
(۲) ښې لوري ته سلام ګرځول
(۳) په اطمنان سره دوه سجدې کول
(۴) له سجدوکولووروسته التحيات لپاره کيناستل تراخره د درود اودعاپه شمول دالتحيات ويل
(۵) په اخره کې دواړوطرفوته سلام ګرځول

د سهوي سجده په لاندي حالاتوکې لازميږي

(۱) څوک چې دلمانځه په يورکن (فرضو) کې وروسته والی راولي مثلاًقيام فرض دی يوڅوک دريم رکعت ته په پورته کيدوکې له تشهد وروسته نورهم کينی اودرود شروع کړي ياپه يورکعت کې دري سجدې وکړي.سجده سهوه لازميږي
(۲) دلمانځه له واجباتوڅخه کوم يوپه هيره سره پاتې شي مثلاًدفاتحی سورت يابل کوم سورت چې دفاتحې پسې وروسته ويل کيږي هيرشي يا داچې لومړنۍ قاعده په هيره سره پاتې شي.سجده سهوه لازميږي
(۳) په واجباتوکې وروسته والی رامنځته کيدل مثلاًدفاتحې دسورت سره دبل سورت پيوست کول واجب دی څوک چې دفاتحې له سورت څخه وروسته دومره ځنډ چپ ودريږي چې رکوع اوسجده پکې وشي سجده سهوه لازميږي

(c) ketabton.com: The Digital Library

د سهوې دسجدې ځينې مهم مسايل

(۱) دفرضو(ارکانو) او واجباتوپه قصداًپرېښودولمونځ فاسد وي په سجده سهوه نه صحيح کيږي

(۲) په يوځل سهوه کيدويا له يوځل څخه زيات سهوه کيدلوسره يواځې يوه سجده سهوه لازميږي

(۳) که څوک په لومړي رکعت له سورة فاتحی مخکې التحيات شروع کړي سجده سهوه لازميږي

(۴) که په هيره قومه اوجلسه پاتې شي سجده سهوه لازميږي

(۵) که څوک سهواًداخرنۍ قاعدې پرځای پنځم رکعت ته پورته شي سجده سهوه لازميږي

(٦) که له يوچا څخه په فرض لمانځه کې په لومړنيوررکعتونوکې دفاتحې سورت سهواًپاتې شي سجده سهوه پرې لازميږي خوکه په ورستيوکې پاتې شي نه لازميږي

(۷) دالتحيات ،دعاقنوت ، اوداخترنودتکبيرونوپه هيرېدوسره هم سجده سهوه لازميږي

(۸) که امام د پټ قرات پرځای جهري اودجهري پرځای خفيه قرات ووايي سجده سهوه پرې لازميږي

(۹) که چاته په لمانځه شک پيداشي چې څورکعته يې وکړل دوه يادرې که دايې لومړی ځل وي بيادې لمونځ له سره وکړي اوکه بيابياورته دغه شک رالويږي نوهماغه کمه اندازه دې په نظرکې نيسي په اخرکې دې دسهوې سجده وکړي

(۱۰) که يوڅوک دامام سره په اخرينورکعتونوکې شريک شي اوبيا دهغورکعتونودراگرځولوپرمهال چې ورڅخه تللې دي سهوه شي سجده سهوه پرې واجب ده

(۱۱) که چا د څلورورکعتوفرضوپرځای پردوورکعتوسلام وگرځول بياور يادشوچې دوه رکعته يې اداکړي دي چاسره دې خبرې نه کوي دوه دې نورهم وکړي دسجده سهوې په کولوسره يې لومنځ صحيح شو

(۱۲) که چاباندې سجده سهوه لازمه شوي وي اوپه اخره کې له ياده ووځې اوسلام وگرځوي په وريادېدوسره دې سجده سهوه وکړي التحيات به ووايي اوسلام دې وگرځوي

(۱۳) که يومسافرپه څلوررکعتيزلمانځه کې ددورکعتونوپه ځای پوره څلوررکعته وکړي اومنځنۍ قاعده کې کينې نوسجده سهوه دي وکړي پدې صورت کې به يې لومړې دوه رکعتونه به فرضواواخرني دوه رکتونه به يې په نفلوکې حساب شي

(۱۴) دامام په سهوې سره پرمقتديانو سجده سهوه لازميږي ، اودمقتدي په سهوې سره دجماعت پروخت نه پرمقتدي سجده سهوه شته اونه پرامام ، بلکې مقتدي به دامام متابعت کوي

پورته مسائل دفقی مشهورکتاب هدايه کې په تفصيل سره ذکرشوي دي لومړ
ټـــــــــــــــــــــــــــوک /329–34

(c) ketabton.com: The Digital Library

دلمانځه سنتونه

د فرایضو او واجباتوترڅنګ په لمانځه کې ځینې نورکارونه داسې دي چې رسول الله (صلی الله علیه وسلم) دلمانځه پرمهال په دوامداره توګه ترسره کړي دي که څه هم ددغوکارونو ترسره کول دلمانځه دفساد سبب نه ګرځي بلکې اجراوثواب لري ځکه چې دادرسول الله (صلی الله علیه وسلم) سنت دي اودسنتو ترسره کول له اجراوثواب څخه تش نه وي دغه سنت کارونه په لاندي ډول دي

(۱) دتکبیرتحریمه له ویلودمخه غوږونوته د دواړو لاسونو پورته کول

(۲) دلاسونود پورته کولوپرمهال ګوتې خلاصې پرېښودل

(۳) دتکبیرتحریمه څخه وروسته دنارینه ؤلپاره په نامه اودښځولپاره په سینه باندې لاسونه اېښودل

(۴) ښي لاس په چپ لاس اېښودل

(۵) دتکبیرتحریمه ویلو پروخت سرنه ټیټول

(۶) دامام لپاره د تکبیرتحریمه او ارکانوتکبیرونه په لوړاوازویل

(۷) سبحانک اللهم ویل

(۸) اعوذباالله ویل

(۹) په هررکعت کې دسورت فاتحې نه مخکې په ټیټه توګه بسم الله ویل

(۱۰) دفرض لمونځونوپه دریم اوڅلورم رکعت کې دفاتحې دسورت ویل

(۱۱) دفاتحې دسورت په ختمیدوسره "امین" ویل

(۱۲) ثناء ،اعوذباالله ، اوبسم الله په توګه ویل

(۱۳) په رکوع اوسجده کې لږترلږه درې ځله تسبیح ویل

(۱۴) په رکوع کې سراوملایوشان برابرول

(۱۵) په قومه کې دامام لپاره(سمع الله لمن حمده) اودمقتدي(ربنالک الحمد)اودیواځې لمونځ کونکې لپاره داوړه ویل

(۱۶) سجدې ته د تلو پر وخت لمړې زنګنونه په ځمکه لګول بیادواړه لاسونه بیاپزه او اتندی لګول

(۱۷) په جلسه اوقاعده کې دواړه پښې په داسې شکل درول چې دګوتوسرونه یې قبلې لوري ته برابروي اودواړه لاسونه په زنګنونواېښودل

(۱۸) په ورستی قاعده کې دالتحیات څخه وروسته درودشریف ویل

(۱۹) له درودشریف څخه وروسته ماثوره دعاویل یعنې : "الهم ربنا"ویل

(۲۰) لومړی ښي لوري اوبیاچپ لوري ته سلام ګرځول

(c) ketabton.com: The Digital Library

دلمانځه مفسدات

دلمانځه له مفسداتوڅخه مرادهغه کارونه دي،چې لمونځ فاسدوي اوباطل يې ګرځوي چې په لاندې ډول بيانيږي

(۱) په لمانځه کې خبري کول

(۲) دلمانځه په حالت کې قران کريم ته په کتلوسره تلاوت کول

(۳) دلمانځه له شرئطوڅخه که کوم شرط پاتې کيدل

(۴) دلمانځه له ارکانوڅخه دکوم رکن پاتې کيدل ، لکه رکوع ، قيام اوداسي نور....

(۵) دلمانځه له واجباتوڅخه کوم يو واجب په قصدسره پريښودل

(٦) بې له عذره مرۍ صافول ، اوقصداًټوخيدل

(۷) دتکليف ، غم ، ياکوم مصيبت له امله ژړاکول ، که دغه ژړادالله (جل جلاله) وېرې وي پروانه کوي

(۸) قصداًياپه هيره په لمانځه کې خوراک څښاک کول

(۹) په لمانځه کې قدمونه اخيستل يويادوه قدمه دارتيا په اساس اخيستل پروانه لري

(۱۰)عمل کثيرکول ، يعنې په لمانځه داسي کارکول چې ليدونکی داسې ګومان وکړي چې داشخص لمونځ نه کوي

(۱۱) دقران پاک په تلاوت کې داسي ستره غلطي کول چې په معنا کې يې تغيرراشي

(۱۲) په لمانځه کې په قهقهه خنداکول

(۱۳) له ديوال ياکاغذڅخه دليکلې شوي شي په ژبه ويل

(۱۴) بغيرله امام نه بل چاته فتحه ورکول ، ددوارولمونځ کونکولمونځ فاسدوي

(۱۵) له موقع نه وروسته امام ته فتحه ورکول ، چې هغه بل ايت ته تللی وي که امام فتحه وانخلي دمقتدي لمونځ فاسديږي اوکه فتح واخلي دامام لمونځ فاسديږي ، نومقتدي ته په کارده چې په دغسي حالت کې دفتحې په ورکول عجله ونه کړي ، اوامام ته په کارده چې مقتديان فتحې ورکولوته اړنه کړي اوسمدستي رکوع ته لاړشي

(۱٦) ښځه له سړي سره ترڅنګ برابره ودريدل ، په دې شرط چې دومره څنډ ودريږي چې رکوع ياسجده پکې کيږي خوکه داسي کومه کوچنۍ نجلۍ ودريږي چې نفساني ميلان ورته نه کيږي ياداچې ددواړوترمنځ پرده وي نولمونځ نه فاسديږي

(c) ketabton.com: The Digital Library

دلمانځه مکروهات

دلمانځه مکرهاتوڅخه مرادهغه کارونه دي چې لمونځ خوورسره نه فاسدیږي البته مکروه کیږي ، ځان ساتل ورڅخه په کاردي دغه مکروهات په لاندي ډول دي

(۱) په سربانديِ په داسي توګه ځادريابل شی اچول چې دواړه لوري يې په اوږوباندي راځړيږي

(۲) کمیس یاکورتی په داسې توګه پرځان اچول چې دواړه لستوڼي يې ځړیږي

(۳) جامې ځانته راټولول اوله دوړوساتل

(۴) دسجدې له ځای څخه بې ضرورته دډبرولرې کول یایوشی پوکول

(۵) له داسې جامې سره لمونځ کول چې په اسلامي ټولنه کې يې خلګ نه خوښوي

(۶) دتشویاډکومتیازوته دضرورت په حالت کې لمونځ کول

(۷) دسرپیولپاره دغوټه کړی شویو ویښتانوسره لمونځ کول

(۸) دګوتوڅخه ټقونه وېستل یادلاسونوپنجې یوپه بل کې ورکول

(۹) دسترګوپه کونجنوکې یوخوابل خواکتل

(۱۰) په سجده کې څنګلې پرېستل

(۱۱) داسې انسان لوري لمونځ کول چې مخامخ ناست وي که شايې اړولې وي پروانه لري

(۱۲) دداسې جاموسره لمونځ کول چې دساه لرونکي شي عکس ورباندي وي یاپه داسې مصلی لمونځ کول چې دسجدې کولوپه ځای دساه لرونکی شي تصويروي ، په داسي ځای کې لمونځ کول چې دسردپاسه ښي یاچپ لوري ته دساه لرونکی شي عکس وي

(۱۳) چې په لومړي صف کې ځای وي سره له دی هم وروسته صف کې یواځې ودریدل

(۱۴) په لاس یاسر دسلام ځواب ورکول

(۱۵) په پټوسترګولمونځ کول . بغیرله عذره

(۱۶) یواځې په تندي یایواځې په پزه سجده کول

(۱۷) په خولی یاپټکې یاپه ول سجده کول

(۱۸) بې له عذره په لمانځه کې پلتی وهل

(۱۹) بې له اړتیا په لوړځای دامام یامقتدیانو ودرېدل

(۲۰) رکوع ته دښکته کیدوپه حالت کې قرات پوره کول

(۲۱) دلمانځه له سنتوڅخه کوم سنت پرېښودل

(۲۲) دسجدې په حالت کې دواړه پښې له ځمکې نه پورته کول

(۲۳) په فرض لمونځوکې دقران پاک دترتیب خلاف قرات کول

مثلا.په لمړي رکعت کې قل هوالله احد.اوپه دويم رکعت کې (تبت) وويل شي.

(۲۴)په لمانځه کې په ګوتوسره دسورتونو یاتسبحاتوشمیرکول

(۲۵) په خوله کې دیوشي اچول چې دقرات مانع نه وي

(c) ketabton.com: The Digital Library

دجنازې لمونځ

لومړی درنځور په حقوقوقوباندې رڼا اچوو:

کله چې یومسلمان رنځورشي باید نورمسلمان دهغه عیادت اوپوښتني ته ورشي ځکه چې داپه یومسلمان باندې دبل مسلمان حق دی رسول الله (ص) فرمایلي دي : یومسلمان پربل مسلمان باندي شپږحقونه لري اوپه بل روایت کې پنځه حقونه لري له هغونه یودادی چې ((واذامرض فعده)) کله چې رنځورشي بایدپوښتنې ته یې ورشي د مریض عیادت (پوښتنه کول) دلاندي حالاتوپه اعتبارجلاجلااحکام لري

الف : که ناروغ دخفلوانوله جملې څخه وي پوښتنه یې فرض عین ده

ب : که خپلوان ونه لرې پرنوروومسلمانانوبې پوښتنه فرض کفایې ده ، درنځورمسلمان پوښتنې ته ورتلل د هغه حق دي باید اداء شي

ج: اوپه عاموحالاتوکې دیورنځورپوښتنه کول مستحب دي

پورته مسائل په ((سنن ابي داود، ۸ج ، ۲۴۸ص ، ۲۶۹۴ حدیث ،کې ذکرشوي دي

دجنازې دلمانځه احکام

دجنازې لمونځ فرض کفائي دی فرضیت یې له قران اوسنتوڅخه ثابت اومنکر ورڅخه کافردی

الف : دجنازې دلمانځه فرضونه

(۱) څلورځله الله اکبرویل هرتکبیردیورکعت ځای نسي

(۲) قیام ودرېدل په جنازه کې بې له عذره کیناستل جوازنه لري

ب : دجنازې دلمانځه سنـــــــتونه

(۱) نیت کول : یعنې په زړه کې تیرول چې د نارینه یاښځینه ، کوچیي هلک یا انجلۍ جنازه کوي چې نیت یې په لاندي ډول ده

نَوَیْتُ اَنْ اُؤَدِیَ لِلّٰہِ تَعَالی اَرْبَعَ تَکْبِیْرَاتِ صَلٰوۃِ الْجَنَازَۃِ اَلثَّــنَآءُ لِلّٰہِ تعالی وَالصَّلٰوۃُ لِلرَّسُولِ وَالدُّعَآءُ لِھٰذَاالْمَــیِّتِ اِقْتَــدَیْتُ بِھٰذَ الْاِمَـــامِ مُتَوَجِّھًااَلی جِھَۃِ الْکَعْبَۃِ الشَّرِیْفَۃِ ((الله اکبر))

(۲)دِحمداوثناویل (سُبْحَانَکَ اللھُمَ وَبِحَمْدِکَ وَتَبَارَکَ اسْمُکَ وَتَعَالی جَدُکَ وَجَل ثَنَآ ؤَکَ وَلَآ اِلٰہَ غَیْرُکَ

(۳) درودشریف ویل (اللھُمَ صَلِ عَلی مُحَمَّدٍ وَّعَلی الِ مُحَمَّدٍ کَمَاصَلَّیْتَ وَسَلَّمْتَ وَبَارَکْتَ وَرَحِمْتَ وَتَرَحَّمْتَ عَلی اِبْرَاھِیْمَ وَعَلی الِ اِبْرَاھِیْمَ اِنَّکَ حَمِیْدٌ مَّجِیْدٌ

(۴) دعاویل

الف : دبالغ مړي دعا (نروي که ښځه (اَللّٰھُــمَّ اغْفِرْلِحَیِّــنَاوَمَیِّتِنَاوَشَـــاھِدِنَاوَغَائِــبِنَا وَصَغِیرِنَاوَکَبِیرِنَاوَذَکَرِنَا وَاُنْــثَانَا اَللّٰھُــمَّ مَنْ اَحْیَیْتَــــهُ مِنَّافَـاَحْیِهِ عَلَی الْاِسْـلَامِ وَمَنْ تَوَفَّیْــتَهُ مِنَّا فَــتَوَفَّهُ عَلَی الْاِیمَانِ اَللّٰھُــمَّ لَا تَحْرِمْنَا اَجْرَهُ وَلَاتُـــضِلَّنَا بَعْدَهُ))

ب : دنابالغ مړي دوعاچې هلک وي ((اَللّٰھُمَّ اجْعَلْهُ لَنَا فَرَطًاوَّاجْعَلْـــهُ لَنَآ اَجْرًا وَّذُخْرًاوَّ اجْعَلْهُ لَنَا شَافِعاً وَّمشَفَّعاً))

که انجلۍ وي : ((اللّٰھُمَّ اجْعَلْھَا لَنَا فَرَطًا وَّاجْعَلْھَالَنَآ اَجْرًاوَّذُخْرًاوَّاجْعَلْھَا لَنَا شَافِعَةً وَّمُشَفَّعَةً))

(c) ketabton.com: The Digital Library

ډالۍ:

زه دغه وړوکی کتاب خپل قدرمن پلار جان

ته ډالۍ کووم ځکه د ژوند په ټولوچاروکې

له ماسره ډیري هلي ځلي ترسره کړي.

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library